

Setembre cultural | | Actualitzat el 26/09/2023 a les 08:04

Una distopia des dels moviments socials

Crítica de Jordi Martí Font de la novel·la 'Tot era massa fràgil', de Rubèn Suriñach | «Ara toca pensar-hi i parlar-ne perquè el que ens conta Rubèn Suriñach en aquestes pàgines no és, desgraciadament, només una novel·la de ficció»

'Tot era massa fràgil' descriu dos escenaris, el de 2025, precol·lapse ecològic, i el de 2045, on Catalunya viu sota un règim totalitari | Carme Cara

Any 2045. Tot és sota control. Barcelona és mig buida, el món ha col·lapsat, la societat es troba repartida entre classes socials marcades amb les lletres A, B i C i l'exèrcit i la policia ho controlen tot aplicant tecnologies que podem reconèixer. El que la majoria social entenia com a «democràcia» ha desaparegut. El col·lapse energètic i de totes les altres formes possibles ha arribat i enmig d'aquest caos social i control total de la població, la Resistència organitza sabotatges constants contra una ordenació del món que respecta, això sí, els qui des de l'economia cooperativa, no s'enfronten al poder real de la classe A utilitzant la violència. L'ecofeixisme seria el mot que podria definir el model social que la novel·la *Tot era massa fràgil*, de Rubèn Suriñach Padilla i publicada per Pol·len, posa en solfa en la meitat de les seves pàgines.

I dic en la meitat de les seves pàgines perquè l'altra, de meitat, la transiten els fets que l'any 2025 van obrir la porta a la construcció d'aquest règim dictatorial que governa Barcelona i tot el planeta. Aquell any, els «Fets de Maig» van justificar el control totat i a un estat d'excepció que, amb l'excusa d'uns atemptats cruels i indiscriminats, es va proclamar de forma indefinida. Per establir-lo havia estat imprescindible l'assaig que la pandèmia de la covid-19 havia suposat uns anys enrere.

Al 2045, Miki Batalla és un depressiu supervivent que malviu a Barcelona fent feines periodístiques d'encàrrec mentre destrossa el seu cos i el seu cap tant com pot amb drogues que aconsegueix en entorns degradats on el sexe i les dependències són moneda de pagament. Però el 2025, el mateix Miki Batalla era un activista social que lluitava per transformar un món que, a partir de l'economia social i solidària en aliança amb molt diversos moviments socials, veia i creia possible de transformar. És a través d'ell que assistim a una intensa descripció del funcionament d'aquests moviments socials i coneixem diversos personatges que hi transiten, des d'activistes pel dret a l'habitatge fins a membres de cooperatives, feministes i okupes, anarcosindicalistes i lluitadors socials de tota mena que, un cop són assenyalats per l'Estat com a culpables dels atemptats del «Fets de Maig» són qualificats tots ells com a «indepes» i «anarcos» terroristes i perseguits fins a l'extermini mentre un règim dictatorial, classista i patriarcal, s'estableix sense gairebé oposició.

Bé, tots no són qualificats de terroristes perquè alguns cooperativistes i membres de l'economia social són reclutats per les institucions, especialment l'Ajuntament de Barcelona, fins al punt que les seves activitats econòmiques arriben a suposar el 20% de l'economia del nou règim. Realment, estrany.

Enmig d'aquest món, Miki Batalla es troba, suposa que per casualitat, amb qui vint anys enrere havia estat la seva parella, la Clara, una activista d'aleshores que mai ho ha deixat de ser. Amb aquesta trobada, Miki veu trastocat el seu món d'autodestrucció i trasbalsada la seva vida sense objectius, de pura supervivència.

Si avanceu per les pàgines de l'obra de Suriñach anireu descobrint com ens retrata l'autor i com situa un dels centres de la seva novel·la en les opcions diverses de com enfrontar-se a la dictadura tecnològica, si fer-ho de forma total o si és possible o desitjable algun tipus de col·laboració, si cal l'intent de reforma o bé l'intent de ruptura. Hi retrata els irreductibles i els dialogants, les radicals i les col·laboradores, les activistes i els infiltrats.

Les pàgines de *Tot era massa fràgil* són plenes del que podríem qualificar com a «quadres costumistes» si fóssim al segle XIX tot i que el que hi retrata l'autor són els nostres moviments, les maneres de fer, les opinions enfrontades, les assemblees, com som i com ens comportem, en aquest cas en un moment de tensió absoluta de les opcions de cadascú perquè la bèstia tira a matar i, sobretot, mata. Cal dir que aquests «quadres costumistes» no són en cap cas esquemàtics ni fets des del desconeixement i si us llegiu l'obra i reconeixeu els ambients i us hi trobareu alguns miralls curiosos de llegir.

En un tancament d'estiu calorós i insuportable, sense aigua de boca allà on visc ni aigua per regar l'hort, assistir a l'explicació de com ens dominaran a través del col·lapse que cada cop és més ara, com ens imposaran més i més restriccions quan els doni la gana algú podria dir que és una mica més de masoquisme d'aquest que tant ens agrada. Però és alhora i sobretot un exercici de lucidesa gran i destacat que cal conèixer no només a través de segones explicacions, com aquesta que esteu llegint, sinó en primera persona lectora. Coneixia l'existència de l'obra i des de feia setmanes el llibre s'estava a la tauleta de nit, esperant el seu moment. I aquest moment ha arribat avui al matí, quan n'he començat la lectura, i s'ha acabat avui mateix al vespre, quan he arribat a la seva darrera pàgina. Ara toca pensar-hi i parlar-ne perquè el que ens conta Rubèn Suriñach en aquestes pàgines no és, desgraciadament, només una novel·la de ficció.